

Stilguide

(Norsk)

1. TEGNSETTING

Punktum
Anførselstegn
Komma
Semikolon
Kolon
Bindestrek
Parentes
Tredoble hakeparenteser
Apostrof
Spørsmålstegn
Utropstegn
Ellipse

2. STAVING

Stor eller liten bokstav
Stor bokstav i overskrifter

3. ORDRETT OVERSETTELSE/ANGLISISMER

4. SAMMENSKRIVNING

5. GRAMMATIKK

Tall og sifre
Tid

6. STIL

7. FORMAT

8. HVILKE PUBLIKASJONER GÅR VI ETTER

1. Tegnsetting

Punktum

Punktum avslutter normalt en setning (Bilen må repareres.). Noen unntak: utropstegn, spørsmåltegn, tre prikker, enkelte punkttoppstillinger m.m.
Merk: det skal bare være ett punktum når en setning avsluttes med en forkortelse eller et ordenstall: Kortest hår hadde Olav 5.

Punktum brukes i en del forkortelser:

- bl.a
- ev.
- kl.
- hhv.
- f.eks.
- f.Kr.
- m.a.o.
- m.m
- o.a

Legg merke til at noen forkortelser har punktum mellom hvert ledd (bl.a.), mens andre bare har ett punktum (hhv.). Det er særlig ved fare for forveksling med andre ord at det brukes flere punktum, for eksempel: bl.a.

Anførselstegn (sitategn, gåseøyne, hermetegn)

Det er fastlagt offisielle regler som tilsier hvilken type anførselstegn vi skal bruke på norsk, eller hvordan tegnene skal se ut.

Doble komma (doble apostrofer) oppe (før sitatet) og oppe (etter sitatet): "Jeg oversetter for Gengo," sa hun.

Det har også blitt vanlig å bruke enkle anførselstegn: 'sitat'. Man bør merke seg at enkle anførselstegn har spesialiserte bruksområder, som når man har et sitat innenfor et annet.
Eksempel: "X sa at han har hørt Y si 'jeg jobber for Gengo' på Basecamp i dag".

Komma

Husk at komma er til for at det skal bli lettere å lese, ikke for at det skal bli vanskeligere å skrive. Dette er en forskjell mellom engelsk og norsk som vi ofte støter på hos Gengo:

Eksempel: "I painted the house red, yellow, green, purple, and blue," skriver man på engelsk, men på norsk skriver man "Jeg malte huset rødt, gult, grønt, lilla og blått.

Semikolon

Semikolon er en mellomting mellom punktum og komma og må ikke forveksles med kolon. Dersom i tvil unngå det!

- Semikolon brukes mellom to hovedsetninger, der den andre utfyller eller på annen måte henger sammen med den første (eks: I går kjøpte han seg en ny Ferrari; i dag døde han i en bilulykke).

Semikolon brukes mellom leddene i en oppramsing (eks: Følgende spillere stilte: Espen Bjørme, Miklagard Golfklubb; Mark Lykle, Losby Golfklubb; Perry Martinsson, Tyresö Golfklubb).

Kolon

Kolon brukes ved forklaringer og eksemplifiseringer (eks: Følgende bøker bør alle lese: «Sult», «Blikktrommen» og «Don Quijote». Hildegunn Hansens motto er: Skyt først, og spør etterpå). Merk at det skal være **liten forbokstav** etter kolon når det ikke følger en helsetning. Kolon kan brukes i klokkeslett (du kan skrive 21:30 eller 21.30), og ved sitat eller replikk (eks: Gustav sa: «Jeg har langt hår.»Cecilie tenkte: «Nå får det bære eller briste!«).

Bindestrek

Bindestrek kan lett forveksles med tankestrek (den er den korteste av strektegnene). Bindestreken er – i motsetning til tankestrek – direkte tilgjengelig på tastaturet (du finner den til høyre for punktum).

Bindestrek brukes ved initialord og forkortelser:

- CD-en (ikke apostrof, ikke tett inntil og uten bindestrek)
- PC-er, PC-en
- cand.mag.-er

Sammensetninger med tre like konsonanter

- nettilgang eller nett-tilgang
- trafikkaos eller trafikk-kaos

Når man danner bestemt form eller flertallsform av et egennavn skal det ikke ha apostrof eller bindestrek:

- **Mercedeser** (ikke Mercedes'er eller Mercedes-er)

● Toyotaer

Vi bruker også bindestreken når vi erstatter et ledd i dobbeltuttrykk (søn- og helligdager, behovsspesifikasjon og -analyse, litteratur- og teateraften

Parentes

Vanlig parentes (også kalt bueparentes eller rund parentes) kan vi bruke ved tilleggsopplysninger i teksten, litteraturhenvisninger, andre henvisninger.

Tredoble hakeparenteser

I Gengosammenheng er det spesielt at alle uttrykk som står innenfor tredoble hakeparenteser i sin helhet skal kopieres over til målteksten. Ingenting innenfor den tredoble hakeparentesen skal oversettes eller på noe vis forandres. Det er fordi de tredoble hakeparentesene inneholder kommandoer til hjemmesider, html- og andre koder mm.

De tredoble hakparentesene ser slik ut: [[[Hei på deg]]]

Apostrof

I norsk brukes i utgangspunktet ikke apostrof ved genitiv:

- Kåres krøller (*Kåre's krøller* er feil)
- Elton Johns konserter, husets farge, Amazons kundeservice, Bushs taler, Disneys filmer, politimannens kølle

Bruk av apostrof i slike eksempler skyldes antakeligvis påvirkning fra engelsk. Mange vet ikke forskjellen på apostrof og aksent. Tegnet apostrof får du skrevet ved å holde Alt-tasten nede mens du taster 0146 på det numeriske tastaturet (alt-m på Mac).

Spørsmålstegn

Spørsmålstegn settes etter setninger som etter betydningen er spørresetninger

- Eksempel: Han kan ikke komme? Men: Hun lurte på om han ikke kunne komme.

Utropstegn

Utropstegn ved imperativer (bydende setninger): oppfordringer og ordrer

- Eksempel: Gå ut, trekk frisk luft!
- Eksempel: Dra hjem!

Ellipse

Ellipse markerer tankestrøm eller oppstykket tale. Tegnet ellipse (···) består av tre prikker, utelatelsestegnet (Alt+0133)

2. Stavning

Stor eller liten bokstav

På norsk skriver vi: en engelsk bil, ett japansk hus, en amerikansk sykkel. Men: bilen kommer fra England, huset står i Japan, sykkelen er i Amerika. Vi skriver Nordamerika (men nordamerikansk). Vi skriver januar, februar, lørdag, onsdag.

Stor bokstav i overskrifter

Noe som ofte skaper usikkerhet når vi oversetter fra engelsk til norsk er at på engelsk skrives flere ord med stor bokstav i overskrifter, titler på bøker mm. På norsk kan vi ikke skrive det slik, men vi må nøye oss med en stor bokstav i første ordet (i tillegg til navn etc.).

Eksempel: "The House that Jack Built" (eng), må vi skrive "Huset som Jack bygget".

3. Ordrett oversettelse/anglismer

Noe man ofte støter på i oversettelser fra engelsk til norsk gjort i en hast er anglismer og ordrette oversettelser av uttrykk. Man må være svært oppmerksom på at mange uttrykk er forskjellige fra engelsk til norsk. Det lyder kanskje selvfølgelig, men det er en stadig gjentatt feil, trolig fordi vi er så vant til å høre engelsk og kjenner igjen uttrykkene så godt at vi ikke legger merke til at formen vi bruker ikke fungerer på norsk.

4. Sammenskriving/Særskrivning

Sammenskriving kalles når flerleddete uttrykk skrives i ett (hentesveis). Sammensatte ord (som hentesveis og løsnese) skal ikke ha mellomrom i norsk. Dette er egentlig også en anglisisme. På norsk kan vi absolutt ikke særskrive. "Dyp fryst kylling lever," er noe helt annet enn "dypfrystkyllinglever". En "bløt kake" er ikke det samme som "bløtkake" og en "TV stasjon" er ikke nødvendigvis en "TV-stasjon" (eller motsatt). Ved enkelte tilfeller kan det bli alvorlig og bety akkurat det motsatte av det man vil si. Jamfør "Røyk fritt" (her kan du røyke alt hjerte og lunger begjærer) og "Røykfritt" (her er det ulovlig å røyke).

5. Grammatikk

Tall og sifre

- Store tall: På norsk skriver vi 1 000 100 000 og 1 000 000. Ingenting annet. Ingen prikker eller komma. Vi grupperer tallene tre og tre (regnet fra slutten ved heltall), for eksempel 274 472 340 000.
- Tall med desimaler: På norsk skriver vi $\pi \approx 3,14$ og det er 11,5 grader i dag. (IKKE som på engelsk, 14.3 og 11.5!). Her må man være oppmerksom på staveprogrammet sitt, da enkelte staveprogrammer automatisk endrer fra komma til punktum, som ikke brukes på norsk.
- Sifre eller bokstaver: Dersom tallene ikke er essensielle i teksten, skrives små tall med bokstaver og store tall med sifre. Grensen legges vanligvis et sted mellom 12 og 20 (Ifølge Språkrådet). Bruk sunn fornuft.
- Beløp: På norsk skriver man "to kroner og 50 øre", "2, 50 Kr", "2,50,-", KR 2,50. Vær oppmerksom på at vi ikke bruker punktum som desimaltegn.
- Valuta: På norsk skriver man 2 750 GBP, eller 2750 britiske pund - ikke £ 2750. Vi bruker ISO 4217, med en kode som består av tre bokstaver for hver valuta. Koden skal stå etter beløpet.

Eksempler på valutaer: EUR (Euro) GBP (britiske pund), USD (amerikanske dollar) USD, NOK(norske kroner)

Tid

Dato: Vi skriver ikke datoer som de gjør på engelsk. Det er flere måter å skrive datoer på norsk. Ofte brukt i disse dager er "2013-04-15" (dateringen av dokumenter, i formelle innstillinger etc.), men vi kan også skrive "(den) 15 april 2013."

Andre måter å skrive datoer på:

- 02.08.1965
- 02.08.65

- 1962-08-10

Husk: Ingen mellomrom eller skråstrek! Merk at punktumet må med når datoen står uten årstall. Det er jo her snakk om et ordenstall: **niende, ikke ni.**

- **25.9.**
- **25.09.**

Tidsperioder: "3. til 16 mai 2012", "1 januar til 12 februar 2013", "5 desember 2012 - 7 januar 2013". Ved tidsrom skal punktum fortsatt stå:

- **28.-30. mars** (merk at det skal være tankestrek, ikke bindestrek).

Overskrifter: På norsk bruker man store bokstaver i det første ordet i overskriften, så små bokstaver (unntatt i navn og lignende, selvfølgelig). På engelsk, kan man skrive overskrifter som ser ut som dette: "The Lady Who Took a Stick and Walked With It". Det kan vi absolutt ikke gjøre på norsk, vi må i stedet skrive "Damen som tok en pinne og spaserte med den."

boktitler og lignende: akkurat som i overskriftene er det forskjell mellom engelsk og norsk. På engelsk skriver du "Aspects on the Process of Integration in the 17th Century", mens på norsk må vi skrive "Aspekter ved integrasjonsprosessen på 1800-tallet."

6. Stil

Skille mellom formell og mindre formell stil. Bruk samme stilnivå i måltekst og kildetekst. Noen ganger forekommer rent talespråk, for eksempel i blogginnlegg. Da kan du tillate deg talespråk, mens dette ellers bør unngås. Bruk skjønn og sunn fornuft. Hvis du er usikker, spør kunden.

7. Format

Som en hovedregel skal formateringen være nøyaktig overenstemmelse med originalteksten. Unntaksvis kan det være tilfeller der dette ikke er mulig.

Dette betyr at avsnitt, linjeskift, setninger, punktlistor, tegnstiler og så videre beholdes som i den opprinnelige teksten. Dette er viktig! Mange kunder er veldig nøyse med hvordan teksten ser ut (også i den oversatte teksten).

8. Hvilke publikasjoner vi går etter

Du kan finne mer informasjon på Språkrådets nettsider for skriveregler og grammatikk.

Til fordypning kan du ta en kikk på Universitetsforlagets *Norsk referansegrammatikk*.

Selvfølgelig er det mer, men disse er en god start.